

21.4.11

53b (ש"מ חומשו כמותו ש"מ) → 54b (ד"ר אם גאל יגאל)

1. ואם גאל יגאל איש ממעשרו חמשתיו יסף עליו: ויקרא פרק כז פסוק לא
 2. ואם בבהמה הטמאה ופדה בערף ויסף חמשתו עליו ואם לא יגאל ונמכר בערף: ויקרא פרק כז פסוק כז
 3. אם תשיב משבת רגלך עשות חפצך ביום קדשי וקראת לשבת ענג לקדוש ה' מכבד וכבדתו מעשות דרכך ממצוא חפצך ודבר דבר: ישעיהו פרק נח פסוק יג
 4. ואם גאל יגאל את השדה המקדיש אתו ויסף חמשתו קסוף ערף עליו וקם לו: ויקרא פרק כז פסוק יט
 5. ואיש פי לאכל קדש בשגגה ויסף חמשתו עליו ונתן לפנה את הקדש: ויקרא פרק כב פסוק יד
 6. ונתתה בכסף וצרת הכסף בגידך והלקת אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך בו: דברים פרק יד פסוק כה

- I Continued discussion regarding redemption of מע"ש worth less than ש"פ
- a v. 1 – excludes some מעשרות from 1/5 → if it's less than ש"פ
- i ש"פ ר' אמי (and ר' יוחנן) – only if the fruit itself is worth less than ש"פ
- ii ש"פ ר' אסי (and ר"ל) – even if the חומש of the fruit is worth less than ש"פ
- 1 Challenge: (to אין בו) – ש"פ < מע"ש – "דיר" if he says that it +1/5 is מחולל on an already-used coin"
- (a) Explanation: according to approach of אין בו, why use "דיר" – קשיא
- II Various questions about חומש
- a Is חומש taken "מלגאו" (from the principal) or "מלבר" (1/5 of the aggregate, including the addition)?
- i Proof: if owner (who adds 1/5) will pay 20 and another will pay 20 – owner redeems (adds 1/5)
- 1 But: if the other offers 21, בעה"ב pays 26 (1/5 is only added to קרן, not to artificially inflated value) → חומש מלבר
- 2 As per: dispute in reading v. 2 –
- (a) מלבר = 5 parts חומש קרן = חמישיתו ד' יאשיה
- (b) מלגו = 1/5 of the קרן ד' יונתן
- b Is חומש indispensable (מעכב) to redemption or not?
- i Lemma1: is the redemption at principal value and the חומש a separate gift/fine?
- ii Lemma2: is the redemption set at 5/4 of the value?
- 1 Proof: חומש של דמאי has no obligation of an "added fifth"
- (a) Explanation: when ordaining דמאי רבנן only enforced that component of פדיון which is indispensable – קרן
- iii Suggestion: this is subject to dispute יהושע ר' א"ר:
- 1 ד"א if he redeemed without paying חומש, he may eat the fruit (former מע"ש) → dispensable
- 2 ד' יהושע without paying חומש, he may not eat
- (a) דבי we prefer ר"א's opinion on שבת and ר"י on חול
- (i) Implication: their positions are consistent חול as well as שבת
- (ii) Assumption: they disagree if חומש is dispensable (ר"א) or not (ר"י)
- 3 Rejection (פ'): all hold חומש אינו מעכב; disagreement if we are concerned that he will neglect to pay חומש (ר"י)
- iv Note: ר' יוחנן – all agree that הקדש is "redeemed" without חומש, since the treasurers will exact payment publicly
- 1 Challenge: חומש ר"א – redeemed w/o הקדש ר"א / חכמים disagree about הקדש
- (a) מעשר ר' יוחנן re: מעשר ר"א's opinion re: הקדש and חכמים re: מעשר
- (i) Implication: their positions are consistent in re: הקדש as well as מעשר
- (ii) → contra ר' יוחנן maintain that חומש is מעכב בהקדש – ר' יוחנן's assertion
- 2 Rather: ר' יוחנן stated that all agree that חומש is dispensable in re: הקדש בשבת
- (a) Reason: v. 3 (עונג שבת) AND
- (b) Reason: the גזברין will exact payment (for the fifth) – even if they have to do so publicly.
- c חומש בר חמא: does חומש take on characteristics of קרן?
- i הקדש: can חומש of הקדש be redeemed on land? (קרן) – viz. v. 4)
- ii תרומה: can חומש of תרומה be paid with תרומה (קרן) – viz. v. 5)
- iii מע"ש: can חומש of מע"ש be redeemed on a slug (קרן) – viz. v. 6)
- iv Answer(s) – רבא – עליו (v. 5) extends rules of קרן to חומש
- 1 Support (רבינא): if someone steals תרומה and eats it – קרן וחומש pays חולין from קרן (for תרומה of קרן) (+ חולין)